

ความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและข้าราชการที่รับผิดชอบการจัดการศึกษา

เกี่ยวกับโครงสร้างการบริหารการศึกษาระดับจังหวัด

ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

นายเฉลิมศักดิ์ ยะโสธร

ศูนย์วิจัยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2527

ISBN 974 - 563 - 666 - 5

010931

I 15453923

OPINIONS OF EDUCATIONAL ADMINISTRATORS AND OFFICERS
RESPONSIBLE FOR EDUCATIONAL MANAGEMENT CONCERNING
ORGANIZATIONAL STRUCTURE OF EDUCATIONAL ADMINISTRATION
AT THE PROVINCIAL LEVEL IN THE NORTH - EASTERN REGION

Mr. Chalerm Sak Yasothorn

ศูนย์วิทยทรัพยากร

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Educational Administration
Graduate School
Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์   ความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและข้าราชการที่รับผิดชอบ
การจัดการศึกษา เกี่ยวกับโครงสร้างการบริหารการศึกษาระดับ
จังหวัด ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

โดย   นายเฉลิมศักดิ์ ยะโสธร
ภาควิชา   บริหารการศึกษาศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา   ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เถรยอด

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

..... *บุญมี เถรยอด* ..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุประทีฐ บุญนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... *สงัด อุทรานันท์* ..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สงัด อุทรานันท์)

..... *สนานจิตร์ สุนทรทรัพย์* ..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สนานจิตร์ สุนทรทรัพย์)

..... *บุญมี เถรยอด* ..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เถรยอด)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามซึ่งแบ่งเป็น 3 ตอนคือ ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงสร้างการบริหารการศึกษาระดับจังหวัดในปัจจุบัน และที่ควรจะเป็นในอนาคตเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) จากแบบสอบถามที่ส่งไป จำนวน 769 ฉบับ ได้รับคืน 528 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 68.66

ข. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีหาค่าร้อยละ และค่า ไค-สแควร์

ผลการวิจัย

1. การแบ่งหน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัดในปัจจุบัน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นด้วยน้อยที่สุด โดยเฉพาะในเรื่องเกี่ยวกับการมีหลายหน่วยงานรับผิดชอบการจัดการศึกษาทุกระดับทุกประเภทและเรื่องหน่วยงานทางการศึกษาที่ตั้งอยู่ในจังหวัดแต่ละจังหวัดกลางส่วนในอนาคคนั้นผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นด้วยมากที่สุดจะให้มีการรวมหน่วยงานทางการศึกษาทุกระดับทุกประเภทภายในจังหวัด (ยกเว้นมหาวิทยาลัย) เข้าด้วยกันหรือเป็นหน่วยงานเดียวกัน

2. อำนาจหน้าที่ของหน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัดในปัจจุบัน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นด้วยมากที่สุด โดยเฉพาะในเรื่องการให้ศึกษาธิการจังหวัดมีฐานะเป็นตัวแทนของกระทรวงศึกษาธิการทำหน้าที่ดูแลการศึกษาทุกระดับภายในจังหวัด และเห็นด้วยน้อยที่สุดในเรื่องการบริหาร การศึกษาระดับจังหวัดอำนาจในการตัดสินใจส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับส่วนกลาง ส่วนในอนาคคนั้นผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นด้วยมากที่สุดในเรื่องควรมีการจัดตั้งคณะกรรมการการศึกษาขึ้นเพื่อกำหนดนโยบาย และควบคุมดูแลการจัดการศึกษาทุกระดับทุกประเภทภายในจังหวัด (ยกเว้นมหาวิทยาลัย)

3. ความสัมพันธ์ของหน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัด ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความเห็นว่า หน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัดมีการประสานงานกันน้อย ส่วนในอนาคคนั้นผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นด้วยมากที่สุดที่จะให้มีการประสานร่วมมือกัน

4. ความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาและข้าราชการที่รับผิดชอบการจัด
การศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้างการบริหารการศึกษาระดับจังหวัด มีความแตกต่างกันอย่าง
มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 เกือบทุกเรื่อง ยกเว้นเรื่องเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของหน่วยงาน
ทางการศึกษาระดับจังหวัดในอนาคตไม่แตกต่างกัน

5. ปัญหา และอุปสรรคเกี่ยวกับโครงสร้างการบริหารการศึกษาระดับจังหวัด
ในปัจจุบัน พบว่ามีปัญหาในเรื่องขาดเอกภาพในการบริหารการศึกษา และขาดการ
ประสานงาน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Research Procedures :

The subjects involved in this research were 601 educational administrators and 168 officers responsible for educational management at the provincial level in the north-eastern region 769 in numbers.

The instrument used was a set of questionnaire which composed of three parts; the first was the personal information which was constructed in the form of check lists, the second part was a rating scale concerning the organizational structure of educational administration at the provincial level, and the third part was an open - ended questions. Of the total 769 questionnaires sent out, 528 or 68.66 percent were completed and returned. The collected data were analyzed by using percentage and chi-square.

Research Findings :

1. Concerning the division of provincial educational unit, most of the respondents agreed at the lowest level with the present structure of educational unit due to too many units were responsible for the provincial management of every level and type of education and educational units which located within the province but controlled by the central office administration. Most of respondents agreed with combining educational units for every level and type of education in the province into one unit in the future.

2. Concerning authorities of the provincial educational units, most of the respondents agreed with the appointment of the provincial education officer as the representative of the Ministry of Education to be responsible for education at the province level. They also agreed at the lowest level concerning the decision - making concerning the educational administration at the provincial level had to be depended on the central office administration in the future, most of respondents agreed with appointing of a Board of Provincial Education to be responsible for policy - making and controlling the provincial management of every level and type of education (except universities).

3. Concerning the relations of the provincial education units, most respondents responded that the provincial education units have had less cooperation. Most of them wished to have more cooperation among these units in the future.

4. There were statistical significant differencer at the .05 level between the opinions of educational administrators and officers responsible for educational management concerning the organizational structure of educational administration at the provincial level in almost every aspect except the relations of the provincial education . units in the future.

5. With regard to problems and obstacles concerning the organizational structure of educational administration at the provincial level, they showed that, at the present they were a problem of . unity of command and lack of cooperation among the educational units.

กิตติกรรมประกาศ

ความสำเร็จของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เกิดขึ้นด้วยความกรุณาจาก
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บุญมี เปรยอศ อาจารย์ที่ปรึกษาและควบคุม
การวิจัย ซึ่งคอยให้คำปรึกษาและแนะนำ และแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ
ตลอดเวลาที่ทำการวิจัย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณอาจารย์ในภาควิชาบริหารการศึกษาศาสตร์ คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและคำปรึกษา ในแง่มุม
ของการวิจัยต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ฐิติภา กุปรัตน์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สนั่นจิตร สุคนธ์ทรัพย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร. อมรชัย คันคิเมธ และรองศาสตราจารย์ ดร. สنجัก อุทรานันท์

ขอขอบพระคุณอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาในการช่วยตรวจ แก้ไข
แบบสอบถามให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ขอขอบคุณเพื่อนนิสิตทุกท่านของภาควิชาบริหารการศึกษารุ่นที่ 19
ที่ได้ให้ข้อคิดเห็นและให้กำลังใจในการทำวิจัยเรื่องนี้ และบุคคลที่จะลืมไม่ได้
ในการให้ความช่วยเหลือในการวิจัยครั้งนี้คือ อาจารย์สมบัติ สัตยาพิทักษ์
อาจารย์สุวิทย์ พลศรีพิมพ์ และคุณมยุรี ยะโสธร

ผู้วิจัยรู้สึกทราบบ้างในความกรุณาที่ได้รับจากทุกท่านที่ได้กล่าวมาแล้วข้าง
ต้น และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้อีกครั้งหนึ่ง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
เฉลิมศักดิ์ ยะโสธร

บทคัดย่อภาษาไทย	
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	
กิตติกรรมประกาศ	๗
รายการตารางประกอบ	๗
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา ...	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	6
ประโยชน์ของการวิจัย	6
ค่านิยมที่ใช้ในการวิจัย	7
วิธีดำเนินการวิจัย	7
ลำดับขั้นในการเสนอขอมูล	12
2 เอกสารอ้างอิงและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
การบริหารการศึกษา	13
โครงสร้างองค์การ	15
โครงสร้างการบริหารการศึกษา	16
หลักการบริหารการศึกษา	18
เอกภาพในการบริหารการศึกษา	20
การวินิจฉัยทัศนปัญหาในรูปของคณะบุคคล	22
การประสานงานระหว่างหน่วยงาน	
ที่จัดการศึกษาภายในจังหวัด	25
การกระจายอำนาจบริหารการศึกษา	28
โครงสร้างการบริหารการศึกษาระดับจังหวัด	30

	หน้า
ระบบบริหารการศึกษาในปัจจุบันกับระบบ	
บริหารราชการแผ่นดิน	36
แนวความคิดเกี่ยวกับโครงสร้างการบริหาร	
การศึกษาระดับจังหวัด	39
3 วิธีดำเนินการวิจัยและการรวบรวมข้อมูล	46
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	46
กลุ่มประชากรและตัวอย่างประชากร	46
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	50
การเก็บรวบรวมข้อมูล	51
การวิเคราะห์ข้อมูล	53
สถิติที่ใช้ในการวิจัย	53
4 การวิเคราะห์ข้อมูล	54
ตอนที่ 1. การวิเคราะห์เกี่ยวกับสถานภาพ	
ของผู้ตอบแบบสอบถาม	55
ตอนที่ 2. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิด	
เห็นเกี่ยวกับโครงสร้างการบริหาร	
การศึกษาระดับจังหวัดในปัจจุบัน และ	
ที่ควรจะเป็นในอนาคต	60
ตอนที่ 3. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิด	
เห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อ	
เสนอแนะเกี่ยวกับโครงสร้างการ	
บริหารการศึกษาระดับจังหวัดใน	
ปัจจุบัน	133
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายและเสนอแนะ	144
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	144
วิธีดำเนินการวิจัย	144

	หน้า
สรุปผลการวิจัย	145
อภิปรายและ เสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้	157
ขอเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต	161
บรรณานุกรม	163
ภาคผนวก	168
ประวัติผู้เขียน	188

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 1.	แสดงกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ไ้จากการ เทียบอัตราส่วน	9
2.	แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากร	47
3.	แสดงการกระจายของกลุ่มตัวอย่างประชากร ที่ไ้จากการสุ่มในจังหวัดต่าง	48
4.	แสดงจำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและไ้รับกลับคืน.	52
5.	แสดงกลุ่มตัวอย่างประชากรจำแนกตามเพศ	55
6.	แสดงกลุ่มตัวอย่างประชากรจำแนกตามอายุ	56
7.	แสดงกลุ่มตัวอย่างประชากรจำแนกตาม วุฒิการศึกษา	57
8.	แสดงกลุ่มตัวอย่างประชากรจำแนกตามอายุราชการ.	58
9.	แสดงกลุ่มตัวอย่างประชากรจำแนกตาม อายุราชการในตำแหน่งปัจจุบัน	59
10.	ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษา และข้าราชการที่รับผิดชอบการจัดการศึกษา เกี่ยวกับโครงสร้างการบริหารการศึกษาระดับ จังหวัดในปัจจุบัน ในด้านการแบ่งหน่วยงานทาง การศึกษาระดับจังหวัดในปัจจุบัน	62
11.	ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษา และข้าราชการที่รับผิดชอบการจัดการศึกษา เกี่ยวกับโครงสร้างการบริหารการศึกษาระดับ จังหวัดในปัจจุบัน ในด้านอำนาจหน้าที่ของหน่วยงาน ทางการศึกษาระดับจังหวัดในปัจจุบัน	79

<p>12. ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษา และข้าราชการที่รับผิดชอบการจัดการศึกษา เกี่ยวกับโครงสร้างการบริหารการศึกษาระดับ จังหวัดในปัจจุบัน ในด้านความสัมพันธ์ของหน่วยงาน ทางการศึกษาระดับจังหวัดในปัจจุบัน .....</p>	<p>91</p>
<p>13. เปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้ง สองกลุ่มเกี่ยวกับโครงสร้างการบริหารการศึกษาระดับ จังหวัดในปัจจุบันทั้ง 3 ด้าน .....</p>	<p>100</p>
<p>14. ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษา และข้าราชการที่รับผิดชอบการจัดการศึกษา เกี่ยวกับ โครงสร้างการบริหารการศึกษาระดับจังหวัด ที่ควรจะเป็นในอนาคต ในด้านการแบ่งหน่วยงาน ทางการศึกษาระดับจังหวัดในอนาคต .....</p>	<p>102</p>
<p>15. ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษา และข้าราชการที่รับผิดชอบการจัดการศึกษา เกี่ยวกับ โครงสร้างการบริหารการศึกษาระดับจังหวัด ที่ควรจะเป็นในอนาคต ในด้านอำนาจหน้าที่ของ หน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัดในอนาคต .....</p>	<p>109</p>
<p>16. ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษา และข้าราชการที่รับผิดชอบการจัดการศึกษา เกี่ยวกับ โครงสร้างการบริหารการศึกษาระดับจังหวัด ที่ควรจะเป็นในอนาคต ในด้านความสัมพันธ์ของ หน่วยงานทางการศึกษาระดับจังหวัดในอนาคต .....</p>	<p>121</p>
<p>17. เปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างประชากร ทั้ง 2 กลุ่ม เกี่ยวกับโครงสร้างการบริหารการศึกษา ระดับจังหวัดที่ควรจะเป็นในอนาคตทั้ง 3 ด้าน .....</p>	<p>131</p>

18. ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ
เกี่ยวกับโครงสร้างการบริหารการศึกษาระดับ
จังหวัดในปัจจุบันของกลุ่มตัวอย่างประชากร
ทั้ง 2 กลุ่ม 133

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแนกมู

แนกมูที่

หน้า

1. โครงสร้างระบบบริหารการประณศึกษา
พ.ศ. 2509 - 2523 34

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย